

Standpuntendocument invulling Buitengebied Meierijstad

Handreiking van de ZLTO afdelingen
Dommelland, Veghel en Schijndel

Inhoud

Inleiding	3
Boeren en tuinders hebben de oplossing.....	3
Boeren en tuinders hebben de oplossing – ook voor de gemeente Meierijstad	4
Invulling per thema	5
Bestemmingsplan	5
Overige gemeentelijke zaken	7
Wat mag de gemeente van ons verwachten	10
En nu aan de slag	10

Inleiding

Sinds 1 januari 2017 is gemeente Meierijstad een feit. Een gemeente welke is toegerust op de huidige maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van wonen, werken en recreatie. Daarnaast het kloppend hart binnen de AgriFood Capital. De ZLTO afdelingen Veghel, Schijndel en Dommelland willen via dit hulpdocument aangeven waar de aandachtspunten voor het realiseren van de gemeentedoelen liggen voor en vitaal platteland.

De gezamenlijke ZLTO afdelingen:

- Behartigen, in Meierijstad, de belangen van onze 747 leden;
- Werken samen voor de agrarisch ondernemers in de te vormen gemeente Meierijstad;
- Vormen met haar achterban, de primaire sector, de basis van de ontwikkelingen binnen de AgriFood Capital. Hiermee is de sector direct, of indirect, verantwoordelijk voor de volgende bijdrage:
 - Een groeiend Bruto Regionaal Product van € 26,2 miljard;
 - Aantal banen in de AgriFood: 52.296;
 - Een relatief lage werkloosheid welke tevens verder daalt;
 - Een complete agriFood-keten;
- Omvatten met haar achterban een grote diversiteit aan ondernemers welke een gezicht geven aan de leefbaarheid, beleving en diversiteit van het buitengebied. Zo omvatten we de volgende sectoren:
 - Melkveehouderij: 40%;
 - Varkenshouderij: 24,6%;
 - Glastuinbouw: 3,6%;
 - Akkerbouw: 1%;
 - Boomteelt: 10%;
 - Vollegrond tuinbouw: 6,6%;
 - Pluimveehouderij: 2,6%;
 - Overige sectoren: 11,6%;
- Verzorgen en beheren in de gemeente Meierijstad 10.883 ha (86% van het totaal) van de grond en dragen hiermee direct bij aan de beleving van het buitengebied. Dit zijn 15.242 voetbalvelden aan landschap;
- 24% van onze bedrijven voeren taken uit welke in het verbrede, of verdiepende, segment vallen. Denk hierbij aan boerderijverkoop, zorglandbouw, agrarische kinderdagopvang, boerderijcamping, etc.;
- Onze landbouwbedrijven zijn gemiddeld gezien verbruikers van 4% van het totale energieverbruik, terwijl we 44% van de totale productie van duurzame energie voor onze rekening nemen.

Boeren en tuinders hebben de oplossing

Boeren staan bekend als harde werkers, gepassioneerde mensen maar vooral ook vanwege hun innovatieve vermogen. Na de tweede wereld oorlog was een grote maatschappelijke behoefte aan voedsel, zekerheden en veiligheid. Boeren hebben er keihard aan gewerkt om te kunnen voorzien in deze vraag voor producten die voedszaam, efficiënt, gezond en veilig zijn. We zouden immers nooit meer honger mogen hebben.

Anno 2017 hebben we hier, met een geschatte wereldbevolking van 9 miljard mensen in 2050, nog steeds mee te maken maar zien we tevens een duidelijke vraag naar de sociaal maatschappelijke

aspecten welke leven. Vraagstukken op het gebied van klimaat verandering, energie, een vitaal platteland en zorg om maar wat te noemen. Boeren en tuinders hebben de oplossing voor deze vraagstukken. Denkend aan het binden van CO₂ in de bodem wat leidt tot een betere bodemvruchtbaarheid en hierdoor tot een bodem die beter geschikt is voor het tegengaan van klimaatverandering, en tevens weerbaarder is tegen het opvangen van de mogelijke gevolgen van klimaatveranderingen. Denkend aan het opwekken van energie vanuit wind, zon en mest en het terugdringen van het gebruik van fossiele brandstoffen. Denkend aan het terugdringen van de zorgbehoefte door het leveren van hoogwaardige natuurlijke producten in een vroeg stadium, of naderhand het leveren van zorg in het buitengebied om sociale isolatie te voorkomen.

Boeren en tuinders hebben de oplossing – ook voor de gemeente Meierijstad

Om de bovenstaande zaken op een juiste manier uit te kunnen voeren is er één sleutelwoord wat dit in gang kan zetten: vertrouwen. Met vertrouwen in elkaar kunnen we stappen blijven zetten welke het buitengebied van Meierijstad mooier, beter en leefbaarder maken en de juiste zaken behouden.

Om de juiste stappen te zetten willen de verschillende ZLTO afdeling u graag helpen met de zaken welke van belang zijn voor een gunstig ondernemersperspectief waarbij we tegemoet komen aan de maatschappelijke vraagstukken. Hier mag u ons dan ook aan houden en voor gebruiken zodat we als ZLTO niet enkel een meerwaarde zijn voor onze leden maar ook voor uw gemeente. Op 8 oktober jl. is onze voorzitter niet voor niks binnen gekomen op plaats 28 van de Trouw Duurzame 100. Iets waar we met recht trots op zijn en waar we als gezamenlijke afdelingen, graag invulling aan geven met de punten welke in de volgende pagina's zijn aangegeven.

Invulling per thema

Om de vergezichten van een volhoudbare landbouw te vertalen naar een hedendaags beleid dient een slag te worden gemaakt naar de praktijk van nu. Om dit proces gemakkelijker te maken zijn de onderstaande punten opgesteld. Alle punten zullen bekend voorkomen omdat deze vandaag de dag al worden gebruikt binnen de huidige gemeenten Schijndel, Veghel en Sint-Oedenrode.

Bestemmingsplan

De meeste zaken binnen de gemeente worden vastgelegd in het bestemmingsplan. Vandaar dat deze ook de meeste inhoudelijke punten bevat.

Diepte grondbewerking

In bepaalde sectoren is grondbewerking een onmisbare werkwijze om een product van wereldklasse te leveren. De diepte van deze grondbewerking is essentieel om aan de consumenteneisen te kunnen voldoen. Het voorstel is dan ook om de diepte van de grondbewerking op minimaal 50 cm te houden zoals dit reeds ook al het geval is in de huidige drie gemeenten. Met betrekking tot de diepte van de grondbewerking is het ook een meerwaarde om met een praktische bril naar de grond te kijken. Er zijn gronden welke nog een aanvullende beperking, als archeologie, hebben opgelegd gekregen waarvan zeker is dat er in de praktijk niks zal zitten. Gronden welke bijvoorbeeld in het verleden geen beperkende status hadden en dus reeds met diepe grondbewerking te maken hebben gehad, kunnen nu ook nog diep bewerkt worden. Die beperkende status is dan ook niet nodig.

Omgang plattelandswoningen

In sommige gevallen is een tweede woning bij een onderneming essentieel. Dit is zeker het geval bij familiebedrijven waarbij verschillende generaties, of broers en zussen, gezamenlijk het bedrijf runnen. De woningen moeten dan echter wel de bestemming 'bedrijfswoning' krijgen zodat deze geen beperking vormen op de bedrijfsvoering. De bestemming 'plattelandswoning' is in dit soort gevallen dan ook ongewenst omdat deze een belemmering vormen voor de vitaliteit van het buitengebied. De bestemming 'bedrijfswoning' is in deze dan ook een beter alternatief.

Boomteelt convenant

Op 11 juli 2013 is in Sint-Oedenrode het boomteelt convenant getekend. Een gezamenlijk voorstel van de Rooise boomkwekers en het Roois Landschap. Een prachtige vorm van gezamenlijk doelen bepalen die dan ook gezamenlijk behaald kunnen worden. De praktische manier van samenwerken biedt ook goede voordelen voor gemeente Meierijstad en kan dan ook worden overgenomen.

Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB's)

Het VAB beleid wordt op dit moment in veel gemeenten serieus op de agenda gezet. In onze ogen volstaat een planologische technische benadering niet. Er is een sociale benadering van onderaf nodig. Een bottom-up proces waarbij de creativiteit van direct betrokkenen benut wordt om het landelijk gebied leefbaar en aantrekkelijk te houden. Het is aan de overheid om dit proces te

faciliteren. Voorkom hierbij kapitaalvernietiging in de sector door teveel beperkingen of randvoorwaarden op te leggen.

Ontwikkelingen moeten elkaar kunnen versterken en niet concurreren met elkaar. Welke ontwikkelingen willen we in het buitengebied toestaan en welke niet? Ons inziens is het zinloos om met lijstjes te komen, de wereld verandert snel en de creativiteit van ondernemers is veel groter dan beleidsmakers aan de voorkant kunnen bedenken. In onze ogen gaat het slechts om twee dingen; is de ontwikkeling toekomstbestendig en past de ontwikkeling in de omgeving. Bij toekomstbestendigheid gaat het erom of de activiteit past bij de ondernemer en de trends van de samenleving. Denk erbij aan de decentralisatie en de grotere eigen verantwoordelijkheid in de zorg, de grote behoefte aan duurzame energie, digitalisering, of het creëren van meer toegevoegde waarde voor de agrarische producten. Bij omgevingsbewustzijn gaat het vooral om of de activiteit past in de omgeving. Dat kan op verschillende niveaus. Past het in het economisch ontwikkelingsperspectief van de regio. En vervolgens binnen het tweede niveau, het niveau van de gemeente zelf. In een gebied met vooral grote intensieve bedrijven is er een ander perspectief dan in de buurt van de dorp- of stadskern of van een natuurgebied. Tenslotte gaat het om de locatie zelf. Is het de geschikte plek om de voorgenomen activiteit te starten, Wat zijn de activiteiten van de burens? Kan de voorgenomen activiteit nadeel opleveren voor de omgeving, of levert de omgeving mogelijk hinder op voor je activiteit en accepteert de omgeving elkaars activiteiten.

Ruimte voor Ruimte

In Veghel bestaat de mogelijkheid voor Ruimte voor Ruimte (Rood voor Rood) met maatwerk. Dit is een goede werkwijze waarbij gebouwen welke (langdurig) leegstaan en verpauperen gesloopt worden en er woningen voor worden teruggebouwd. Zo zou het goed zijn, ook in het kader van de VAB-discussie (Vrijkomende Agrarische Bebouwing), wanneer het niet enkel beschikbaar is binnen locaties die te maken hebben met intensieve veehouderij. Daarnaast is het een meerwaarde wanneer er wordt vastgehouden aan de kernrandzones. Hier kan de ontwikkeling een positieve werking hebben op de verbinding van stad en land wat de kern raakt van de doelen van Agrifood Capital.

Legekosten

Schijndel werkt aan de hand van een activiteitenkaart. Hierdoor zijn alle leges gebaseerd op het aantal minuten wat er daadwerkelijk aan wordt besteed. Op die manier kunnen positieve stappen gezet worden op het gebied van reactietermijnen. Dit stimuleert ondernemerschap. De werkwijze van Schijndel mag één op één worden overgenomen in Meierijstad.

Erfbeplanting

Het boerenerf is de werkplek van de boer. Wanneer een boerenerf netjes op orde is kan met de efficiëntie worden gewerkt welke in de huidige tijd wordt gevraagd. Het is niet zo dat het boerenerf een steriele vlakte moet zijn waar geen boom, haag en grasspriet te vinden is. Om echter een goede balans te vinden tussen praktisch in gebruik en visueel aantrekkelijk zou erfbeplanting buiten het bouwblok geplaatst moeten kunnen worden. Op die manier kunnen looplijnen gemaximaliseerd worden, bedrijven goed ingepast, terwijl bomen geen stallen onderwortelen met nadelige gevolgen.

Odour units

In Nederland worden afspraken met elkaar gemaakt over de overlast door geur. Of dit nu verkeer, open haarden of landbouw gerelateerde geur is, maakt niet uit. Op steeds meer plekken zijn de geureenheden inmiddels vervangen door de Europese normen Odour units. Tussen beleid en praktijk is ook hier altijd een fijne lijn te vinden. De wet geurhinder en veehouderij geeft handvaten welke werkbaar zijn. Oproep is om Meierijstad absoluut geen aanvullende normen te gaan hanteren wat betreft de odour units aangezien dit het ondernemerschap in het buitengebied niet ten goede komt.

Omgang fijnstof

Fijnstof blijft een punt wat de gemeenteraden in Brabant bezig houdt. Om de problemen met fijnstof te ondervangen hebben de sectoren welke hiermee van doen hebben maatregelen genomen. Denk bijvoorbeeld aan de luchtwassers welke massaal op de varkensstallen zijn gezet. De emissie van fijnstof groeit dan ook niet in Brabant. Hiervoor is het voor de gemeente niet nodig om nog boven provinciale eisen te stellen aan de emissie van fijnstof.

Mestverwerking

Mestverwerking is de sleutel naar een circulaire landbouw. Met (lokale) mestverwerking kan gericht dierlijke mest aangewend worden in de bodem. Niet enkel de benodigde voedingsstoffen zullen hierdoor op de juiste plek terecht komen maar ook zal het organische stof gehalte in de bodem stijgen waardoor de bodem weerbaarder wordt. De insleep van verschillende kunstmest producten kan hiermee worden teruggedroefd wat weer een verminderde CO₂ uitstoot tot gevolg heeft. Een hele gemakkelijke win-win voor boer en milieu. Vervolgens kan met de mestverwerking ook nog het burgerbelang vorm krijgen. Zo kan er energie worden opgewerkt en bovendien zouden in principe ook menselijke uitwerpselen verwerkt kunnen worden tot een bruikbare energiemassa. Zo zal het gemeentelijk rioolnet ontlast kunnen worden. Gemeente Meierijstad biedt hiertoe de fysieke ruimte welke mogelijkheden geeft om tot deze circulaire landbouw te komen.

Overige gemeentelijke zaken

Buiten het bestemmingsplan is de gemeente nog aan zet voor een aantal andere wezenlijke zaken die ondernemerschap in het buitengebied maken of breken. Een gedeelte van deze zaken kan ook op een praktische manier worden opgepakt waardoor een goede invulling kan worden gegeven aan de filosofie, dat boeren een oplossing hebben voor een aantal belangrijke thema's.

Verpachten van gemeentegronden

Binnen de gemeente Meierijstad zijn verschillende soorten gronden in bezit welke ook (tijdelijke) aanknopingspunten geven voor de agrarische sector. Volhoudbaarheid staat hierbij voorop, dus de gronden gebruiken zodat er een economische, ecologische en in sociaal opzicht meerwaarde aan te geven is.

- *Landbouwgronden*

Om de circulaire landbouw een podium te geven biedt de huidige Schijndelse constructie de meeste meerwaarde. Gronden via verloting aan actieve agrariërs laten toekomen waarbij de gronden voor drie jaar worden verpacht aan dezelfde agrariër. Op die manier kan je als boer ook investeren in de bodem wat essentieel is voor een circulaire landbouw. De loting

van de gronden kan het best in september van het voorgaande jaar plaatsvinden zodat agrariërs rekening kunnen houden met hun teeltplan, boekhouding, etc.

- *Industrie gronden*

Toekomstige industriegronden kunnen tijdens een periode van braak uitstekend in agrarisch gebruik worden gegeven. Op die manier blijft de grond aantrekkelijk voor de leefbaarheid van het gebied en behoudt deze zijn economische waarde. De gemeente Veghel hanteert deze werkwijze welke een meerwaarde is voor de toekomstige gemeente meierijstad.

Slootonderhoud

Water is van essentieel belang voor alles wat moet groeien. Aan de andere kant kan water ook een grote verwoester zijn. Het afgelopen jaar hebben we gezien wat de kracht van water kan zijn. Soms in de vorm van ijs zoals dit in Zuid-Oost Brabant is geweest maar ook gewoon in vloeibare vorm zoals dit binnen onze gemeente ook heeft gespeeld. Wortels van gewassen welke ondergronds wegrotten doordat ze te lang in het water staan, en percelen welke niet meer begaanbaar zijn waardoor de planten niet de juiste zorg kunnen krijgen. Aan- en afvoer van water is hierbij een belangrijk stuurmiddel. Gemeente Veghel maait ieder jaar de sloten en voert het slootmaaisel dan ook af. Dit is een erg praktische manier van werken die ook goed in gemeente Meierijstad zou passen. De mogelijkheden van een werkend systeem zijn enkel zo sterk als de zwakste schakel in het geheel. Duikers welke dichtgroeien en dichtslibben zijn dan ook vaak de bottleneck. Het onderhoud van deze kunstwerken is dan ook minstens net zo belangrijk als het onderhoud van de sloot zelf. Daarnaast moeten we waken voor de invloed van de huidige klimaatveranderingen en hier dan ook juist mee om moeten springen. Om op de juiste manier de toekomst in te gaan komen we graag, samen met de gemeente, met een gemeenschappelijk plan.

Stookvergunning en snoeihout

Agrarische bedrijven telen niet enkel gewassen voor consumenten en vee maar natuurlijk ook houtige massa in de vorm van snoeihout. Denk hierbij aan de erfbeplanting die ieder jaar met het juiste onderhoud de goede vorm kan krijgen. Om het snoeihout op de juiste manier te verwerken heeft de Veghelse constructie de voorkeur door de praktische manier van werken. Stoken mag in maart en november.

Wegonderhoud

Het wegonderhoud dient zo praktisch mogelijk te worden vormgegeven. Landbouw machines worden niet meer groter. Bij onderhoud aan, en langs, wegen kan hier dus ook rekening mee worden gehouden. Op die manier kunnen de juiste maatregelen worden getroffen om het buitengebied zo veilig mogelijk te houden. Ook bij het onderhoud aan de bermen kan hierbij rekening worden gehouden. Bij tijdig, en praktisch, maaibeleid blijven de wegen overzichtelijk.

Glasvezel

De ontwikkelingen zijn in volle gang. De ondernemers in het buitengebied kunnen in de huidige tijd niet zonder een internetverbinding die hun de mogelijkheden biedt om op de juiste manier hun bedrijf te runnen. Aan glasvezel moet dan ook de volle medewerking worden gegeven wil je een bedrijf kunnen runnen.

Beslissingstermijnen gemeentelijke vraagstukken

Gemeente Schijndel maakt gebruik van het systeem dat je een ruimtelijke vergunningsaanvraag aan de gemeente voor kan leggen en dat het college van B&W vervolgens een principe uitspraak doet. Op deze manier heb je als ondernemer binnen zes weken een uitspraak en kunnen andere zaken zoals financiering bij de bank worden geregeld. Deze Schijndelse constructie werkt ook goed binnen Meierijstad.

STIKA

De stimuleringsregeling STIKA kan een meerwaarde bieden voor het buitengebied. Echter is het hierin dan ook zaak dat er met een praktische bril naar de regeling wordt gekeken. Vooral op het gebied van het onderhoud van aangelegde maatregelen is een winst te behalen wanneer onderhoud wordt mee genomen in de financiering en serieuze termijnen worden aangehouden voor natuurwinst. Vervolgens zal de regeling veel meer succes hebben.

Teelt ondersteunende voorzieningen

Bepaalde teelten behoeven een aantal voorzieningen om ze te laten slagen. Vaak zijn deze tijdelijk van aard. Zo heeft een hoogstam fruitboom enige vorm van bescherming nodig in tijden dat deze vruchtdragend is. Om de mogelijkheden werkbaar te houden is er geen boven provinciale regelgeving nodig.

Huisvesting arbeidsmigranten

Het is zaak om het beleid rond de huisvesting van arbeidsmigranten zo praktisch mogelijk te organiseren om maatwerk per bedrijf te kunnen leveren. Niet elk bedrijf is even seizoensgebonden, een boomkweker heeft in andere perioden van het jaar extra arbeid nodig dan een aardbeien-, asperge- of bessenteler. Het is van groot belang dat arbeidsmigranten gehuisvest kunnen worden in kwalitatief goede huisvesting maar niet perse gebonden zijn aan harde datums. Seizoenen van arbeid laten zich in de praktijk namelijk niet sturen door een vooraf vastgestelde datum. Maatwerk zal dus van belang zijn.

Faunabeleid

Wilde zwijnen, dassen, twee van de soorten welke in de toekomst voor gevaar kunnen zorgen in het gebied. Bijvoorbeeld schade aan gewassen en via dierziekten aan vee maar ook direct aan mensen via aanvaringen in het verkeer. Het faunabeleid wordt landelijk en provinciaal georganiseerd. Wat echter wel zaak is, en tevens wel de verantwoordelijkheid van de gemeente is, is jacht, beheer en schadebestrijding op gemeentelijke gronden. Dit kan gewoon gehandhaafd blijven zoals dit nu het geval is, zodat geboden beheermaatregelen uitgevoerd kunnen blijven worden.

Omvorming landbouw grond naar natuur

Nog niet lang geleden heeft een totale reconstructie het gebied gevormd naar haar huidige structuur. Een winst voor de landbouw en natuur. Nu is het zaak om vast te houden aan de afspraken welke zijn gemaakt. Dit betekent dat zowel de landbouw als de natuur de ruimte krijgen in de huidige vorm waarbij niet het één of het andere nog hoeft te groeien.

Handhaving

Vertrouwen is de basis voor een goede samenwerking en dit is tevens het sleutelwoord bij handhaving. Wanneer met een praktische bril naar een bedrijf wordt gekeken kan er worden getoetst aan wet- en regelgeving zonder de menselijke maat te verliezen. Daarnaast is het van belang dat de handhaver toezicht houdt op hetgeen waar tevens de verantwoordelijkheid ligt. Wanneer de gemeente de vergunning heeft afgegeven, dan is de gemeente verantwoordelijk voor de handhaving. Wanneer de provincie of het waterschap de vergunning afgeeft dan zijn deze partijen verantwoordelijk voor de handhaving.

Wat mag de gemeente van ons verwachten

Om gezamenlijk tot een meerwaarde te komen zullen er een aantal afspraken gemaakt kunnen worden. Vertrouwen is hierin het sleutelwoord welke het buitengebied niet enkel kan laten bloeien maar meer nog kan laten stralen. Korte lijnen tussen de gemeente op zowel bestuurlijk als ambtelijk vlak zijn hierin het uitgangspunt. Graag zouden we dan ook ieder kwartaal een periodiek overleg willen hebben met de bestuurders van Meierijstad om de juiste koers in te zetten. Wanneer er vragen, onduidelijkheden of ideeën zijn die voor onze leden van belang zijn dan helpen we graag mee om deze tot een goed einde te maken. Individueel ga je sneller maar gezamenlijk kom je verder.

De gebiedskennis welke we bezitten, de signalering van vraagstukken binnen het buitengebied, het oplossingsgericht klankborden zijn punten waar we ons graag voor laten gebruiken. Op die manier kan er voor een bestuurlijke rust worden gezorgd waar de gehele gemeente profijt van heeft.

Daarnaast zal de ZLTO contacten onderhouden met andere ondernemers vereniging. Meierijstad als hart van AgriFood Capital biedt kansen voor een cross sectorale samenwerking, voor versterking van de keten en voor een belangrijke bijdrage aan de werkgelegenheid in het gebied. Samenwerking leidt tot een positieve impuls op de bovengenoemde punten wat voor iedere burger in de gemeente een plus is. Daarnaast kan met het betrekken van het onderwijs met de MAS en de HAS een duidelijke meerwaarde worden gecreëerd binnen een triple helix samenwerking.

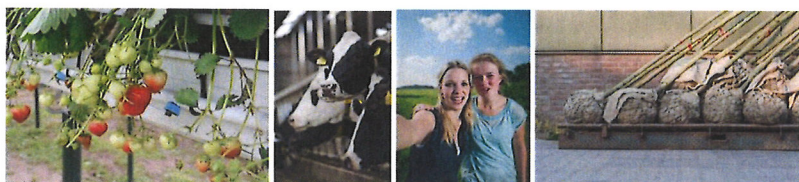
En nu aan de slag

Op 1 januari 2017 is het allemaal begonnen. De nieuwe gemeente is een feit. Bestaande plannen en beleid blijven in eerste instantie nog van kracht maar het is goed om vooruit te denken. Op welke manier gaat het buitengebied vorm krijgen en welke bruggen tussen stad en platteland kunnen worden geslagen. Wij boeren zijn er klaar voor. Iedere dag zetten we onze boerenkracht in voor het beheer van een vitaal platteland. Een platteland waar gezond en eerlijk voedsel wordt geproduceerd, waar kansen liggen en waar we oplossingen kunnen bieden voor verschillende maatschappelijke vraagstukken.

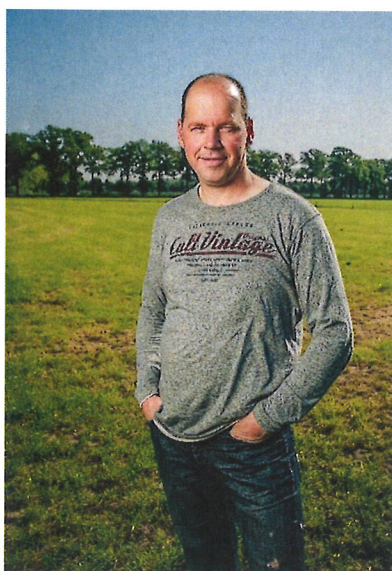
Om gezamenlijk de juiste stappen te kunnen zetten nodigen we u graag uit voor een kennismaking. Ontwikkelingen kunnen pas echt starten als we elkaar kennen en vertrouwen. Daar werken we graag aan.

Voel u vrij om te bellen of te mailen met de voorzitters van de lokale ZLTO afdelingen welke gemeente Meierijstad rijk is.

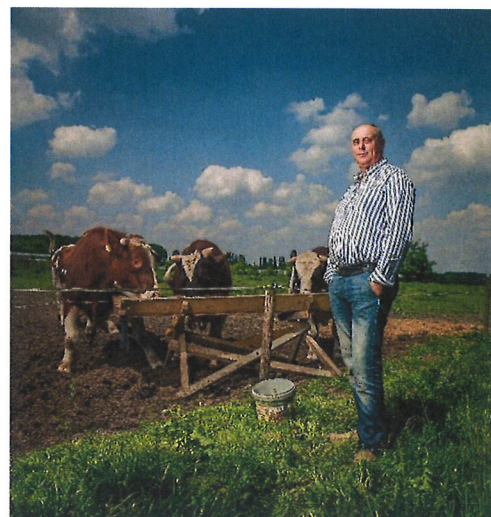

Voorzitter ZLTO afdeling Veghel
Gerard van Zutphen

Voorzitter ZLTO afdeling Schijndel

Voorzitter ZLTO afdeling Dommelland

